

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. V. Baptismus parvulorum, etiam contradicente utroque parente infideli, semper valet; licet autem, si parentes sint mancipia Christianorum, aut alter eorum consentiat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

Nam eos, qui foris sunt, Deus indicabit. Per consequens non est Ecclesie pro ijs, qui foris sunt, ferre leges proprie dictas; etenim legislator iudex est legis, id est, eorum, qui legem transgrediuntur: & legislatio est actus jurisdictionis, qui non exercetur nisi in subditos; subditi autem Ecclesie non sunt, qui per Baptismum eam non fuerint ingressi.

47. Quae etiam est ratio, quare Ecclesia non possit precipere adultis immediate, ut hoc vel illo tempore Baptismum suscipiant: bene Pastoribus ut tali & non alio tempore conferant. Fuit quidem olim in Gallia consuetudo non baptizandi, etiam parvulos citra necessitatem extra duo anni tempora, sabbatum scilicet sanctum Paschatis, & Pentecostes, sed hic mos exolevit, ita ut ubique non solum parvulis, sed etiam adultis omni tempore solemniter hoc Sacramentum administraretur.

Olim erat alia consuetudo;

Sed modo abrogata,

Ut constat ex Rituali Romano Pauli V.

Unde Paulus V. in Rituali Romano Tit. de Baptifino §. de baptizandis parvulis: *Opportune, inquit, Parochus hortetur eos, ad quos ea cura pertinet, ut natos infantes sive baptizandos, sive baptizatos, quamprimum fieri poterit, & qua decet Christianam modestiam sine pompa vanitate deserant ad Ecclesiam, ne illis Sacramentum tantopere necessarium nunquam differatur cum periculo salutis &c.*

48. Porro cura illa pertinet primo ad parentes; & in eorum defectum ad Dominos temporales, qui in iura parentum succedunt; denique ad Pastores, quibus etiam incumbit cura salutis parvulorum parentum sibi subditorum. Enimvero partus sequitur ventrem, juxta legem 7. Cod. de Rei Vend. *Partum ancillae, matris sequi conditionem: nec statum patris in hac specie considerari, explorari iuris est.* Si ergo qui nascitur ex ancilla servus efficitur hominis; Quid miramur si puer, qui nascitur ex parentibus Ecclesie in spiritualibus subiectis, & ipse subijciatur eidem Ecclesie quoad animae suae spirituales salutem? Numquid nascitur ex jure omnium gentium subditus illi Principi temporali, cui Parentes subduntur in temporalibus?

Profecto ratione hujus subjectionis talis qualis (nam perfecta non est, ut patet) Ecclesia secundum communem doctrinam Theologorum potest hujusmodi proles invitis parentibus baptizare, & baptizatas, quando id foret necessarium, ab ipsis abstrahere. Merito ergo Parochi eandem cum parentibus Christianis subeunt obligationem, in tantum ut etiam utroque parente invito possit, & debeat parvulos ipsorum baptizare. Quid autem faciendum sit

si vel unus vel uterque parens infidelis consentiat, sequentes conclusiones edisserent.

CONCLUSIO V.

Baptismus parvulorum, etiam contradicente utroque parente infideli, semper valet; licet autem, si parentes sint mancipia Christianorum, aut alter eorum consentiat.

Nomine, *Infidelium*, intelligo hic omnes non baptizatos; scilicet haereticos, vel apostatas; sicut enim hi, non minus quam Catholici, manent sub potestate Ecclesie, possuntque ad fidem servandam compelli, sic etiam eorum proles, non minus quam Catholicorum valide & licite per se loquendo ipsis repugnantibus baptizantur, & a parentibus abstrahuntur, ubi necesse fuerit pro reverentia Sacramenti. Patet ex dictis conclusione praecedenti.

49. Quoniam intelligantur nomine parentum infidelium.

Hoc supposito: prima pars conclusionis est omnino certa, & communis Theologorum, uno vel altero excepto. Et intelligo eam de infidelibus quibuscumque subiecti sive non subiecti Principibus Christianis. Ratio est manifesta; quia non potest statui aliquid esse necessarium ad valorem Sacramenti, nisi ex Concilij, Scripturae aut Traditione constet; aliàs cuilibet erit liberum fingere nova requisita, quae tamen dependent a sola voluntate Christi.

50. Ipsorum proles valide semper baptizantur;

Ostendat igitur Durandus ubi Christus requisiverit ad validum Baptismum consensum parentum, & libenter ipsi subscribimus. Sin vero id ostendere non possit, sicut revera non potest, mirari desine, communem Theologorum scholam adherere sententiae D. Aug. Epistolae 23. ad Bonifacium, ubi sic inquit circa medium: *Illud autem nolo te fallat, ut existimes reatus vinculum, ex Adam tractum, aliter non posse dirumpi, nisi parvuli ad percipiendam Christi gratiam, a parentibus offerantur.*

Etiam ipsi contradicentibus;

S. Augusti

Rationem invenio in principio ejusdem Epistolae: *Non enim scriptum est: Nisi quis renatus fuerit ex parentum voluntate, aut ex offerentium, vel ministrantium fide: sed: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto. Ut quemadmodum ad contrahendum peccatum originale non exigitur consensus parentum vel alicujus alterius praeter Adam; ita neque ad remissionem originalis contracti requiratur*

Sicuti si ipsi consentiant originale;

SS 2 consen-

consensus, aut fides cuiusquam, præter fidem Ecclesiæ, & consensum ministrum nomine Ecclesiæ & Christi baptizantis. Si enim, inquit Apostolus Rom. 5. v. 17. *animi delicto mors regnavit per unum: multo magis abundantiam gratiæ, & donationis & iustitiæ accipientes, in vita regnabunt per unum Iesum Christum.*

An Christi gratia minus efficax esse debuit, quàm peccatum primi parentis? Quomodo ergo scriptum est: *Vbi autem abundavit delictum, superabundavit gratia?* Rom. 5. v. 20.

51. Profectò planè conveniens erat, ut ita institueretur Sacramentum regenerativum, quòd ejus efficacia non dependeret à voluntate parentum; quippe in periculo non vacat eam expectare. Accedit, frequens alioquin incertitudo effectus. Oportuit autem Sacramentum maximè esse certum, quod maximè est necessarium ad salutem.

Hinc Ecclesia numquam rebaptizat parvulos contra voluntatem parentum Gentilium baptizatos; imò dum potest, eos à parentibus abstrahit, & postquam adoleverint, ad fidem fideique Christianæ ac Ecclesiæ præcepta servanda compellit: ergo judicat se per talem Baptismum, jus in istos parvulos acquisivisse; adeoque esse validè baptizatos.

Quando igitur D. Aug. videtur alicubi requirere consensum parentum, loquitur de licito, vel ad melius esse, eo modo quo exigit fidem; cum tamen certum sit ex eodem Doctore parvulos infidelium validè baptizari, imò licet accedere eorum consensu.

Sed contra Primò; ille Baptismus est parentibus injuriosus. Est, equidem validus, & per quem Ecclesia, quæ non est particeps injuriæ, acquirit jus in baptizatum; velut nubens alteri, quem induxit per dolum, non versantem circa substantiam contractus, acquirit in eum jus matrimoniale; & sicut venditio vi aut metu extorta est valida, si omnia substantialia adfuerint, argumento L. ult. Cod. de his quæ vi, ibi: *Venditiones, donationes &c. quæ per potentiam extorta sunt præcipimus infirmari.*

Et de contractu bonæ fidei, dolo accidentali inito, sic statuit lex *si dolo*. Cod. de rescind. vend. *si dolo adversarij deceptum venditionem prædij te fecisse animadvertent præses, sciens contrarium esse dolum bonæ fidei, quæ in his modis contractibus maximè exigitur, rescindit venditionem iubebit.*

Negotiaris pecuniâ alienâ contra Domini voluntatem, quis dubitat actionem esse injuriosam? Et tamen fructus indu-

strix ad te pertinent, & non ad Dominum. Utrique maneamus in exemplo Baptismi: baptizat aliquis parvulum hominis fidelis cum injuria Parochi, an propterea Baptismus erit invalidus? An ideo talis Baptismus non generabit Ecclesiæ jus in illum parvulum hominis fidelis? Proferat generabit: quippe actio non est intrinsecè & formaliter injuriosa, id est, quatenus generativa hujus juris, sed extrinsecè tantum, quia opposita juri, quod Parochus habet ad parvulum Ecclesiæ adscribendum.

Quenadmodum qui venatur in sylva aliena contra justam Domini prohibitionem, licet peccet contra iustitiam; tamen acquirit dominium ferarum, titulo primò occupantis, quæ nullius sunt; qui titulus in se formaliter & intrinsecè justus est, quamvis extrinsecè hic & nunc propter prohibitionem, usus illius sit injustus; sic etiam Baptismus ex se titulus est, & medium ordinatum à Deo ad acquirendum jus in talem hominem, licet propter prohibitionem externam interdum contingat quempiam injustè baptizare.

Hinc non placet quod quidam Auctor docet: Ecclesiam non posse cogere ad observantiam Christianitatis eos, quos terroribus contra iustitiam coegit privatus quispiam ad suscipiendum Baptismum, si nulla accesserit promissio. Non placet, inquam, nam justè vel injustè compulsi fuerint, susceperunt equidem characterem Christianitatis indelebilem, ratione cuius Ecclesia innocens prætendit jus, & oportet (verba sunt Innoc. III. c. *Majores de Baptismo*) *ut fidem, quam necessitate susceperunt, tenere cogantur, ne nomen Domini blasphemetur, & fides, quam susceperunt, vili ac contemptibilis habeatur.*

Idem assero de illo, qui per injuriam adactus fuit, ut se permitteret inscribi cathalogo militum, posse videlicet Principem, qui injuriæ non fuit particeps, justè talem cogere, ut permaneat in statu militari, quoadusque officio Judicis contractus, alioquin validus, rescindatur, aut declaretur à principio fuisse invalidus.

Contra Secundò; ad Baptismum adulti requiritur ejus consensus: ergo ad Baptismum parvuli consensus parentum.

Respondeo negando consequentiam, vel distinguendo antecedens: ad Baptismum adulti requiritur ejus consensus ex parte Sacramenti, nego; ex parte subjecti, ut sit capax medij ordinari ad salutem, concedo. Statuit siquidem Deus nullum hominem rationis compotem justificare nisi voluntatem. *Sine voluntate tua* (verba sunt D. Aug. 1. de op. ser. 14.)

Quod patet ex praxi Ecclesiæ non rebaptizantis sic baptizatos;

§ 2. Licet id fiat cum injuria parentum,

Sicuti valet venditio injuriosa,

Et baptizatus non est invalidus
An ideo talis Baptismus non generabit
Proferat generabit: quippe actio non est intrinsecè
& formaliter injuriosa, id est, quatenus generativa
quia opposita juri, quod Parochus habet ad
parvulum Ecclesiæ adscribendum.
Quenadmodum qui venatur in sylva
aliena contra justam Domini prohibitionem,
licet peccet contra iustitiam; tamen
acquirit dominium ferarum, titulo primò
occupantis, quæ nullius sunt; qui titulus
in se formaliter & intrinsecè justus est,
quamvis extrinsecè hic & nunc propter
prohibitionem, usus illius sit injustus; sic
etiam Baptismus ex se titulus est, & medium
ordinatum à Deo ad acquirendum
jus in talem hominem, licet propter
prohibitionem externam interdum contingat
quempiam injustè baptizare.
Hinc non placet quod quidam Auctor
docet: Ecclesiam non posse cogere ad
observantiam Christianitatis eos, quos
terroribus contra iustitiam coegit privatus
quispiam ad suscipiendum Baptismum, si
nulla accesserit promissio. Non placet,
inquam, nam justè vel injustè compulsi
fuerint, susceperunt equidem characterem
Christianitatis indelebilem, ratione cuius
Ecclesia innocens prætendit jus, & oportet
(verba sunt Innoc. III. c. *Majores de*
Baptismo) *ut fidem, quam necessitate*
susceperunt, tenere cogantur, ne nomen
Domini blasphemetur, & fides, quam
susceperunt, vili ac contemptibilis
habeatur.
Idem assero de illo, qui per injuriam
adactus fuit, ut se permitteret inscribi
cathalogo militum, posse videlicet
Principem, qui injuriæ non fuit
particeps, justè talem cogere, ut
permaneat in statu militari,
quoadusque officio Judicis
contractus, alioquin validus,
rescindatur, aut declaretur à
principio fuisse invalidus.
Contra Secundò; ad Baptismum
adulti requiritur ejus consensus:
ergo ad Baptismum parvuli
consensus parentum.
Respondeo negando consequentiam,
vel distinguendo antecedens: ad
Baptismum adulti requiritur ejus
consensus ex parte Sacramenti,
nego; ex parte subjecti, ut sit
capax medij ordinari ad salutem,
concedo. Statuit siquidem Deus
nullum hominem rationis
compotem justificare nisi
voluntatem. *Sine voluntate tua*
(verba sunt D. Aug. 1. de op. ser. 14.)

Sect. 4. De Subject. & prac. Baptif. Concl. 5. 325

fer. 15. de verbis Apostoli e. 11.) non orie in te iustitia Dei. Voluntas quidem non est iustitia tua, iustitia non est nisi Dei. Esse potest iustitia Dei sine voluntate tua, sed in te esse non potest nisi per voluntatem tuam. Et infra: Qu ergo fecit te sine te, non te iustificat sine te. Ergo fecit nescientem, iustificat volentem.

Non item parvulus.

De parvulo autem, qui impotens est propriae voluntatis, quid ait? de verb. Apostoli fer. 14. Ad verba, inquit, aliena sanatur, quia ad factum alienum vulneratur. Credit in Christum, sit interrogatio, respondetur, credit. Pro non loquente, pro silente, sicut, & sendo quodammodo ut subveniatur orante, responderetur, & valet.

Nequidem per parentes.

A quo responderetur? A parentibus, inquit. Quid si parentes non adsint? Ab offendentibus. Quid si nullus offerat. sed solus minister baptizet? Recte intelligitur respondere tota mater Ecclesia, que in sanctis est; quia, teste eodem S. Doctore Epistolâ 23. tota omnes, tota singulos parit, per voluntatem ministris, suo & Christi nomine baptizantis. Valet itaque Baptismus parvulorum quorumcumque parentum, ipsis quantumcumque invitis & contradicentibus, si adsit legitima materia, forma & intentio ministris.

Idem die de perpetuo amentibus.

Porro de amentibus & furiosis, qui tales à nativitate fuerunt, idem iudicium faciendum est, ait Paulus V. in Rituali Rom. tit. de baptizandis adultis, quod de infantibus: atque in fide Ecclesia baptizari possunt, de consensu scilicet eorum, quorum interest. Qui autem illi sint ad hoc ut Baptismus, alioquin validus, etiam liceat, hic controversitur.

55. Qui etiam licite baptizantur.

Sanè non requiritur consensus parentum, qui sunt mancipia Christianorum, ut habet secunda pars conclusionis, ab omnibus admittitur. Et patet Primò ex communi praxi, quâ proles Turcarum & Maurorum, qui iusto bello abducuntur in servitutem Christianorum, baptizantur contra voluntatem parentum. Secundò, quia Dominus iuste possit filios illos vendere, & à parentum abstrahere potestate; partus quippe sequitur ventrem. Et ipsi ergo sunt servi titulo nativitatis, id est, servi nascuntur.

De consensu domino rum quibus subiacentur.

Quapropter Dominus non tantum per Baptismum potest illos subicere iurisdictioni Ecclesie, sed etiam per se loquendo tenetur, juxta dicta præcedenti conclusionis; succedit siquidem in jus paternum; adeoque contrahit obligationem in defectum parentum ejusmodi parvulis providendi, potissimum de necessarijs ad salutem. Quamvis, ne nimis gravetur parvulis educandis (nam ad evitandum pericu-

lum apostatice à parentibus abstrahendi, & in fide Catholica instruendi forent) aut certè ne infideles frustrati spe recuperandi proles suas, magis sevant in Christianos, per accidens saepe excusetur, per consequens Baptismo non adhibito, licetè permittat eos redimi.

56.

Pro ultima parte Conclusionis notandam, præter subjectionem servilim. dà qua modo egimus, aliam esse subjectionem civilem seu politicam, quæ oritur ex habitatione, aut quasi habitatione, sive, ut vocant, domicilio, aut quasi domicilio in tali loco. Contingit autem frequenter infideles quosdam habitare in terris subditis Principibus Christianis, ratione cuius habitationis subjiçuntur temporali imperio istorum Principum, eodem modo quo alij fideles ibidem habentes domicilium. Interim major eorum pars penitus libera est ab omni subjectione sive imperio Dominorum seu Principum fidelium! & de horum parvulis præcipue queritur inter Doctores Catholicos, utrum licetè baptizentur invitis parentibus?

57.

Dico, invitis parentibus; quia dum alter consentit, resistit alter, standum est pro bono prolis, adeoque licet eam baptizare, ut habet conclusio. Colligitur ex Toletano IV. can. 62. Indei, qui Christianas mulieres in coniugio habent, admonentur ab Episcopo civitati illius, ut si cum eis permanere cupiant Christiani efficiantur. Quod si admoniti noluerint, separentur. Filij autem qui ex talibus nati existunt sdem atque conditionem matris sequantur. Similiter & hi qui procreati sunt de infidelibus mulieribus & fidelibus viris, Christianam religionem sequantur, non iudæicam superstitionem.

Vel de consensu alteri.

Ratio est, quia uterque patens habet jus; ergo potius danda proles ei, qui in salutem educabit, quàm illi, qui in perniciem. Ita respondit Gregor. IX. Argentin. Episcopo, & refertur e. ult. de Conversione infidelium. ibi: Cum autem filius in patris potestate consistat, cuius sequitur familiam, & non matris, & in ætate tali quis non debet apud eas remanere personas, de quibus potest esse suspicio, quod saluti vel vite insidiantur illis; & pueri post vniennium apud patrem non suspectum ali debeant & morari, materq; pueri, si eum remanere contingeret apud eam, possit illum adducere ad infidelitatis errorem; in favorem maxime fidei Christiane: Respondemus patri (ad fidem converso) eundem puerum assignandum.

Org. IX.

Imò Gregorius XIII. ut refert Valentia qu. 3. puncto 3. censuit baptizandum esse puerum, cuius pater mortuus erat, invitâ matre,

Imò solius avi.

matre, eò quòd avus fidelis, qui loco patris defuncti curam habebat nepotis, peteret illum baptizari.

Sed quid si uterque resistat? Respondeo

CONCLUSIO VI.

Per Baptismum parvulorum nulla fit injuria parentibus infidelibus penitus contradicentibus.

ITa docet Vasq. disp. 155. c. 2. n. 13. & c. 3. n. 23. Rationem dat, quia baptizare præcisè, non est extrahere parvulum à patria potestate, & parentes privare jure paterno in filios; sed emendare in parvulis parentum errorem: sicuti instruere filium adultum adhuc sub patria potestate in vera fide, non advertatur huic patriæ potestati; sed est emendare id, in quo pater errat, & supplere veram curam filij, quam non habet, ut debet.

Confirmatur Primò; quia absque injuria filius postquam pervenit ad usum rationis petit, & suscipit Baptismum contra voluntatem parentum; imò ab eis fugere potest, quin & tenetur, si aliter nequeat vivere in religione Christiana; ergo per Baptismum non læditur jus paternum; etenim per usum rationis non eximitur à patria potestate in ordine ad alios actus non concernentes veram fidem & cultum Dei; ut manifestum est in contradicentibus, qui invalidi sunt, nisi fuerint de bonis castrensibus, aut quasi castrensibus.

Confirmatur Secundò; quia si parvulus per injuriam separatur à parentibus sine spe reversionis, admittunt perique licitè eum baptizari, & tamen per injustam separationem non amittitur patria potestas, neque omne jus quod ex ea oritur. Quemadmodum ex hoc quòd res mea per injuriam sit mihi ablata, non sequitur quòd sine injuria possit ab altero malè fide distrahi, tamen recuperatio ejus sit mihi impossibilis propter potentiam ejus, qui illam detinet.

Confirmatur Tertiò; quia teneor jure divino corripere proximum, etiam non emancipatum, non solùm contra voluntatem parentum, sed etiam propriam; ergo Baptismus parvuli non est parentibus injuriosus; utpotè qui sit illi magis necessarius, quàm correctio fraterna adulto; licèt enim parentes non teneantur jure divino

parvulum baptizare nisi in articulo mortis, ut dictum est conclusione 4. tamen etiam non habent jus Baptismum impediendi extra hunc articulum; ita quòd si infans primo die haberet ulum rationis, quamvis nulla omnino esset necessitas, licèt peteret Baptismum, & administraretur contradicentibus parentibus.

Cùm igitur ipsa infantilis ætas sit quasi moralis aliqua necessitas propter periculum inopinatè ac præmaturè mortis (nam animadversum est magnam partem parvulorum mori ante usum rationis) cur non rationabiliter præsumo, pueros velle, & petere ab unoquoque Baptismum; committere, inquam, unicuique defensionem vitæ suæ spiritualis, sicuti, quando est periculum vitæ corporalis, censentur unicuique committere defensionem vitæ suæ corporalis? Accedit probabilissimum esse parentes infideles, qui jam impedire volunt Baptismum, neque in articulo mortis fore administraturos.

Dices; ergo etiam unusquisque poterit parvulum à parentibus abstrahere, sicut potest defendere vitam ipsius corporalem cum occisione infaustis.

Respondeo pro tempore Baptismi, si abstractio est necessaria, concedendo totum; pro tempore subsequenti Baptismum, nego consequentiam; nam quamdiu est in minori ætate salvus erit, si contingat ipsum mori; postquam autem pervenerit ad adultam ætatem, & ratione uti ceperit, jam est sui juris, ut recedat à parentibus, & ab Ecclesia separari potest, cum ratione Baptismi jam habeat jus in illum.

Per fidem ergo & Baptismum non diminuitur jus quod habent parentes in filios; alioquin parentes fideles essent peioris conditionis, quàm infideles, quandoquidem illorum filij possint licitè baptizari ipsis invicis, & ab Ecclesia ab illis abstrahi; sed impletur præceptum divinum, quod quidem pro tunc parvulos non obligat in ratione præcepti, sed in ratione mediij necessarij ad salutem; obligabit autem ut primum pervenerint ad usum rationis.

Unde nec ipsis aliqua fit injuria, licèt per Baptismum constituantur suo tempore univèrsæ legis Christi servandæ debitores, adeoque separari possint ab Ecclesia, imò seipfos separare debeant à parentibus, ac poenis ecclesiasticis & civilibus ad hoc compelli; equidem jure divino ad hæc tenentur, si non proximè, saltem remotè; quia obligantur ad Baptismum.

Sed contra; jus divinum Baptismi non est notum lumine naturæ. Respondeo; neque

Sed quid si uterque resistat?

38. Non fit injuria parentibus contradicentibus per talem Baptismum; Vajquæ.

39. Sicuti sine injuria baptizatur adultus parentibus injuriis.

60. Et parvulus irreparabiliter separatus.

61.